

Državni izpitni center

P 1 0 1 A 1 0 3 1 3

TAVASZI VIZSGAIDŐSZAK

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

2010. május 31., hétfő

SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA

1. feladatlap

FELADAT	MEGOLDÁS	PONTSZÁM
1.	a) Témamegjelölő. b) Megfelelő, hiszen figyelemfelkeltő, utal a szöveg témájára (a felmelegedés következményeire). <i>Vagy ue. másképpen.</i>	1 1
2.	C <i>A feladat 0 vagy 2 ponttal értékelhető.</i>	2
3.	B	1
4.	igaz igaz hamis hamis	1 1 1 1
5.	(sorozatos) vulkánkitörések levegőszennyezésnek	1 1
6.	a) Népszabadság, Nature <i>A két cím kiírásáért jár 1 pont.</i> b) cikk tanulmány	1 1 1
7.	a) gyökeres hatalmas b) egyértelmű tisztá	1 1 1 1
8.	D A	1 1
9.	láttyák – C okosza – B <i>Egy-egy helyes megoldásért 1-1 pont jár.</i>	2 2
10.	T K J R t ö r / é s / e k / k e l <i>Minden két jó megoldás 1 pont.</i>	2
11.	a) növényház vagy melegház vagy télikert vagy melegágy <i>Egy-egy helyes megoldásért 1-1 pont jár.</i> b) kertés kertész	2 1 1
12.	a) ige b) Pl.: A kávézóban egy csinos nő ül. <i>Minden olyan helyes mondatért, amelyben a nő szó főnévként szerepel, 1 pont jár.</i>	1 1
13.	MTI	1

14.	néhány számos A pár egyik tagjának helyes kiírásáért is jár az 1 pont.	1 1
15.	a) Nem megy át a szomszédba. <i>Más szórendű helyes tagadó mondatért is jár a pont.</i> b) Menjen át a szomszédba! <i>A helyes igealakért és a mondatvégi írásjelért 1-1 pont jár.</i>	1 2
16.	a) A (alany) – nagyhatalmak Á (állítmány) – veszélyeztetik b) (az) emberek életét	1 1 1
17.	a) azért, mert vagy ott, ahol vagy akkor, ha b) C vagy A vagy B – a beírt utalószó és kötőszó függvényében.	2 1
18.	a) ill. b) év-ti-zed-ben c) 17%-kal d) ezernégyszázhetvenhárom	1 1 1 1
19.	Tartalom: a témának való megfelelés, a személyes vélemény megfogalmazása Stílus: a szövegtípusnak való megfelelés (szókincs, arányosság, világosság, meggyőző érvelés) Nyelvhelyesség: pontos, világos fogalmazás, a köznyelvi normatív formák használata, a nyelvjárási alakok kerülése, a helyesírási szabályok követése Szerkezet: a szerkezeti követelményeknek való megfelelés, helyes, logikus szövegszerkeztés (bevezetés, tárgyalás, befejezés) Terjedelem: kb. 120 szó, 10%-os eltérés esetében pontlevonás jár	4 2 3 2 1

2. feladatlap

A) Az irányított irodalmi fogalmazás értékelése

A dolgozat témája: Kertész Imre Sorstalanság című regényének részlete

A jelölt a dolgozatában a szempontoknak megfelelően elvégzi az alábbiakban leírtakat.

Ismerteti a regényrészlet témáját: **2 pont (ismeret és megértés).**

0 pont: Nem, illetve rosszul ismerteti a témát.

1 pont: Hiányosan, illetve csak részben jól ismerteti a témát.

2 pont: Jól ismerteti a témát.

Pl.: A regényrészlet a másság kérdését vizsgálja: bemutatja, hogyan szembesülnek másságukkal a gyerekek, és hogyan élik meg azt.

Vagy ugyanez másképpen.

Ismerteti az írói elbeszélésmódot: **3 pont (ismeret és megértés).**

0 pont: Nem, illetve rosszul ismerteti az írói elbeszélésmódot.

1 pont: Hiányosan, illetve csak részben jól ismerteti az írói elbeszélésmódot.

2 pont: Jól, de kevésbé lényegre törően ismerteti az írói elbeszélésmódot.

3 pont: Jól, teljességre törekedve ismerteti az írói elbeszélésmódot.

Pl.: Az író az egyes szám első személyű elbeszélésmódot választva a fiú szereplő szemszögéből ismerteti a szereplők gondolatait. A szöveg, jellegénél fogva, zömében összetett, illetve többszörösen összetett mondatokat tartalmaz, de az író az elbeszélő megnyilvánulásaiiba idézeteket is beiktat.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.

Bemutatja a női szereplő által felvetett kérdést: **2 pont (alkalmazás és elemzés).**

0 pont: Nem, illetve rosszul mutatja be a kérdést.

1 pont: Felszínesen, illetve csak részben jól mutatja be a kérdést.

2 pont: Jól, teljességre törekedve mutatja be a kérdést.

Pl.: A nagyobbik nővérhez, miután sárga csillagot viselt, másként kezdtek viszonyulni az emberek. Ennek következtében fogalmazódott meg benne a kérdés: mit is jelent zsidónak lenni. Őt a kérdés „értelme” érdekelte, hiszen úgy vélte, *az embernek tudnia kell, miért gyűlölik.*

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.

Megvizsgálja, hogyan élik meg származásukat a hősök: **6 pont (alkalmazás és elemzés).**

Egy-egy meglátás elemzése 3-3 pont.

0 pont: Nem, illetve rosszul vizsgálja meg a szereplő meglátását.

1 pont: Felszínesen, illetve csak részben jól vizsgálja meg a szereplő meglátását.

2 pont: Jól, de kevésbé árnyaltan vizsgálja meg a szereplő meglátását.

3 pont: Jól, teljességre törekedve vizsgálja meg a szereplő meglátását.

Pl.: A nővér a zsidó lét »értelmé«-re keresi a választ. Kezdetben semmit sem értett, és fájtn láttnia, hogy megvetik. Rájött, hogy másnak vélik, és feltételezte: *mi zsidók mások vagyunk, mint a többiek, hogy ez a különbség a lényeg, és emiatt gyűlölik a zsidókat az emberek.* Származását, másságát végletesen éli meg: *hol egyfajta büszkeséget, hol meg inkább valami szégyenfélét érez miatta.* Nem érti, mi a különbség a zsidó és a nem zsidó ember között.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.

PI.: A fiút nemigen foglalkoztatja származása, a zsidóság nem játszik döntő szerepet életében, a nővér meglátásait pedig túlzásnak véli. A munkahelyi tapasztalatai ugyanis azt bizonyítják, hogy vannak olyanok, akik *nem állhatják a zsidókat*, de ennek ellenére velük, zsidó fiúkkal megbarátkoztak. Szerinte az emberek nem egy adott személyt gyűlölnék, hiszen személy szerint nem is ismerik, hanem magát az *eszmét*, azt, hogy valaki »zsidó«. *Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.*

Értelmezi a fiú példázatát: **3 pont (alkalmazás és elemzés).**

0 pont: Nem, illetve rosszul értelmezi a példázatot.

1 pont: Felszínesen, illetve csak részben jól értelmezi a példázatot.

2 pont: Jól, de kevésbé árnyaltan értelmezi a példázatot.

3 pont: Jól, teljességre törekedve értelmezi a példázatot.

PI.: A fiú szerint a véletlenül múlik, hogy valaki zsidó-e vagy sem, s ezt egy történettel támasztja alá: *elcserélték egymással a sorsukat*, a koldusból királyfi, a királyfiból meg koldus lett; ugyanúgy elcserélhetnék volna bármelyik zsidó csecsemőt egy másikkal, *akinek faji tekintetben kifogástalanok az iratai*, akkor más érezné a másságot: *s viselné persze a sárga csillagot*. A példázat arra „tanít”, hogy a származás véletlenszerű, ezért nem szabadna ennek alapján megítélni az embereket.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.

Kifejti, milyen megkülönböztetések érhetik napjaink emberét: **3 pont (szintézis és értékelés).**

0 pont: Nem fejt ki véleményét a kérdésről.

1 pont: Felszínesen fogalmazza meg véleményét, illetve közhelyeket ír.

2 pont: Jól, de kevésbé meggyőzően fejt ki véleményét a kérdésről.

3 pont: Jól, meggyőzően fejt ki véleményét a kérdésről.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár nem ért egyet a megfogalmazottakkal. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.

Kifejti véleményét a napjainkban kialakulható megkülönböztetések okáról: **3 pont (szintézis és értékelés).**

0 pont: Nem fejt ki véleményét a kérdésről.

1 pont: Felszínesen fogalmazza meg véleményét, illetve közhelyeket ír.

2 pont: Jól, de kevésbé meggyőzően fejt ki véleményét a kérdésről.

3 pont: Jól, meggyőzően fejt ki véleményét a kérdésről.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár nem ért egyet a megfogalmazottakkal. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.

B) A kevésbé irányított irodalmi fogalmazás értékelésének szempontjai

A dolgozat témája: Lázár Ervin A nagyravágyó feketeerigó című meséjének részlete

A jelölt dolgozatában a szempontoknak megfelelően elvégzi az alábbiakban leírtakat.

Ismerteti a részlet témáját: **2 pont (ismeret és megértés).**

0 pont: Nem, illetve rosszul ismerteti a témát.

1 pont: Hiányosan, illetve csak részben jól ismerteti a témát.

2 pont: Jól ismerteti a témát.

Pl.: A szövegrészlet a bensőséges emberi, illetve baráti kapcsolatok kialakítása iránti vágyról szól: rámutat arra, hogy a téves énkép és az önbizalomhiány megnehezítheti a kapcsolatteremtést.

Vagy ugyanez másképpen.

Ismerteti az írói elbeszélésmódot: **3 pont (ismeret és megértés).**

0 pont: Nem, illetve rosszul ismerteti az írói elbeszélésmódot.

1 pont: Felszínesen, illetve csak részben jól ismerteti az írói elbeszélésmódot.

2 pont: Jól, de kevésbé lényegre törően ismerteti az írói elbeszélésmódot.

3 pont: Jól, teljességre törekedve ismerteti az írói elbeszélésmódot.

Pl.: A műfaji adottságoknak megfelelően a mesére jellemző stílusban íródott: tanító célzatú, és állatszereplője is van. Az elbeszélő egyes szám harmadik személyben mondja el a barátkeresés történetét. Az író páberbeszédet is beépít a történetmondásba, a madár belső vívódását pedig idézetek formájában jeleníti meg.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.

Bemutatja a két szereplőt: **3 pont (alkalmazás és elemzés).**

0 pont: Nem, illetve rosszul mutatja be a szereplőket.

1 pont: Felszínesen, ill. csak részben jól mutatja be a szereplőket, vagy csak az egyiket mutatja be.

2 pont: Jól, de kevésbé árnyaltan mutatja be a szereplőket.

3 pont: Jól, teljességre törekedve mutatja be a szereplőket.

Pl.: A meserészlet szereplője egy kisfiú és egy feketeerigó. Mindketten barátra vágnak. A feketeerigó szép, *fénylő fekete volt*, de ennek ellenére elégedetlen volt önmagával. A kisfiúról csak azt tudjuk meg, hogy a ligetben madárbarátra szeretne találni.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.

Megvizsgálja a szereplők tetteit/viselkedését: **6 pont (alkalmazás és elemzés).**

Egy-egy szereplő tetteinek/viselkedésének elemzése 3-3 pont.

0 pont: Nem, illetve rosszul elemzi a szereplő tetteit/viselkedését.

1 pont: Felszínesen, illetve csak részben jól elemzi a szereplő tetteit/ viselkedését.

2 pont: Jól, de kevésbé árnyaltan elemzi a szereplő tetteit/ viselkedését.

3 pont: Jól, teljességre törekedve elemzi a szereplő tetteit/ viselkedését.

Pl.: A feketeerigó a külsőségek alapján alkotott képet önmagáról, emiatt zárkózottá, magányossá, szorongóvá vált. Mindezt úgy leplezte, hogy *fönn hordta az orrát*. Önbizalma sem volt: *Éppen én kellenék neki... amikor ilyen csúnya vagyok! Fekete!, ezért* nem is mert előbújni, *csak ott lapult a fűben*, és nem merte elmondani a kisfiúnak, hogy szívesen lenne a barátja. Azonban szeretett volna változtatni a helyzeten, ezért *elkezdte magát sárgarigónak festeni*. Azt hitte, az új külsővel több szeretetet kap.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.

Pl.: A kisleány egy igaz barátira, egy madárbarátira vágyik. Kitartóan keres, többször is visszatér a ligetbe. Nem megalkuvó, nem a külső alapján választ. Mivel keresése nem volt eredményes, szomorú, de szomorúságát leplezte: *nem szeretett mások előtt sírni*. De nem csüggedt el, egy idő után ismét elindult, hogy barátira találjon. A feketeigó lelepleződése után egymásra találnek:

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.

Megfogalmazza a szereplők magatartásának okát: **2 pont (alkalmazás és elemzés)**.

0 pont: Nem, illetve rosszul fogalmazza meg magatartásuk okát.

1 pont: Hiányosan, illetve csak részben jól fogalmazza meg magatartásuk okát.

2 pont: Jól fogalmazza meg magatartásuk okát.

Pl.: Mindkét szereplő magányos volt, ezért barátságra vágyott: szerettek volna szeretni, és azt szerették volna, hogy valaki viszontszeresse őket. A kisleány emiatt tartott ki szándéka megvalósításában. A feketeigó téves énképének, önbizalomhiányának köszönhetően célja elérését a külső átalakulásban látta, ezért átfestette magát sárgára.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.

Értékeli a madár második próbálkozását: **3 pont (szintézis és értékelés)**.

0 pont: Nem értékeli a madár próbálkozását.

1 pont: Felszínesen értékeli a madár próbálkozását.

2 pont: Jól, de kevésbé árnyaltan értékeli a madár próbálkozását.

3 pont: Jól, teljességre törekedve értékeli a madár próbálkozását.

Pl.: A madárszereplő nem a legjobb megoldást választotta, amikor átfestette magát. Az író azt sugallja, hogy az ember próbálja meg elfogadni önmagát olyannak, amilyen, hiszen önmagunk elfogadása és szeretete nélkül nem tudunk kialakítani őszinte emberi kapcsolatokat. Fontos, hogy ne a külsőségek alapján alkossunk véleményt önmagunkról és másokról.

Vagy más megfelelő. A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár nem ért egyet vele. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.

Kifejti véleményét a mai fiatalok barátválasztási szokásairól: **3 pont (szintézis és értékelés)**.

0 pont: Nem fejt ki véleményét.

1 pont: Felszínesen fogalmazza meg meglátását, illetve közhelyeket ír.

2 pont: Jól, de kevésbé meggyőzően fejt ki véleményét.

3 pont: Jól, meggyőzően fejt ki véleményét.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár nem ért egyet vele. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.

Az irodalmi dolgozat nyelvezetét a szakmai érettségi vizsga tantárgyi vizsgakatalógusa alapján értékeljük (helyesírás, nyelvhelyesség: 4 pont; stílus: 2 pont; szerkezet: 2 pont).